

Frá góðkenning til kolldøming

Tá tað fór at ganga niður á bakka hjá Eik Banka, gekk tað skjótt, og til endans fekk ein umskipað nevnd bara tímar at útvega tvær milliardir

Leo Poulsen

Eik Banki hevði bara upplivað strúkandi framgongd líka síðani bankin í 2002 varð umskipaður frá at vera sparikassi til at gerast partafelag.

Samstundis, sum hetta hendi, varð settur á stovn Eik Grunnurin, sum heilt frá byrjan av hevði somu nevnd sum Eik Banki.

Hetta gekk eisini strúkandi, og at byrja við setti eingin spurnartekin við hesa avgerðina.

Og tað gekk heilt framúr, og so seint sum á vári 2010 – í mars mánað – góðkendi Finansiet Stabilitet eina statstrygd til Eik Banka á heilar 9 milliardir krónur.

Men eitt vikuskiftið seint í september var alt vent á høvdið.

Sunnudagin 26. september fingi stjórnir, Marner Jacobsen, forstjóri, og Bjarni Olsen, stjóri gylt lógvatak

Odd Bjellvåg tók yvir sum nevndarformaður, og stóð á odda í royndunum at bjarga Eik Banka

frá nevndini, og Bogi Bendt-sen tók formliga við sum stjóri.

Formliga gjørdist tað tó Odd Bjellvåg, ið gekk á odda sum nýggjur nevndarformaður fyri bæði Eik Banka og Eik Grunnin.

Og nýggja leiðslan fekk veruliga knívin á barkan. Treytirnar vóru, at sprænast skuldi inn í bankan tvær milliardir, og skotbráið var 72 tímar, sum seinni varð longd til á miðnátt hós-kvøldið 30. september.

Men hóast arbeiðið døgnið runt, og hóast tilsøgn úr Íslandi um 600 milliónir, gjørdist tíðin alt ov stutt hjá nýggju leiðsluni, sum mátti geva skarvin yvir. Tí hóast fyribils stjórin, Bogi Bendt-sen, nýtti meginpartn av tíðini í Danmark at samráðast við Fíggjarligt Støðufesti um eina longri freist, og Odd Bjellvåg við støði í Føroyum sama við restini av nevndini av øllum alvi royndi at útvega nýggjar kapital, var einki at gera.

Eik Banki hóraði ikki undan, og seinni mátti eisini Eik Grunnurin viðganga insolvens. Og 13. desember 2011 boðaði Skráseting Føroya so frá, at nú skal leikluturin hjá nevndini í Eik Grunninum endavendast, millum annað fyri at finna út av, um nevndin hevur tikið størri fyrilit til fíggjarligu viðurskifti bankans, heldur enn tey, hjá grunninum.

Frithleif Olsen var nevndarformaður í Eik Grunninum og í Eik Banka frá stovnanini og fram til 26. september, tá bankin fór av knóranum og Odd Bjellvåg tók yvir

Teir hava onga viðmerking

Eingin av høvuðspersónunum í Eik málinum hevur nakra viðmerking, nú Skráseting Føroya hevur gjørt av at kanna leiklutin hjá nevndini í Eik Grunninum og Eik Banka

Leo Poulsen

Í gjár sendi Skráseting Føroya úr fráboðan um, at avgerð er tikin um at kanna leiklutin hjá nevndini í Eik Grunninum og Eik Banka, sum við fáum stuttum tíðarbilum hevur verið hin sama, síðani Eik Grunnurin varð settur á stovn í 2002.

Sum granskingarfólk er settur Eyðfinnur Jacobsen, sakførari, men hann sigur, at avtala er gjørd um, at tað er stórin á Skráseting Føroya, Jógvan Thomsen, ið skal umsita samskiftið við fjølmiðlarnar.

Jógvan Thomsen sigur seg ikki kunna varpa annað ljós á málið enn tað, sum

verður nevnt í fráboðanini. Høvuðspersónurin í málinum má sigast at vera Frithleif Olsen, men heldur ikki hann vil gera stórvegis viðmerkingar til málið.

Nú er so gjørt av at seta hesa kanningina í verk, og eg haldi, at teir skulu fáa frið at gera kanningina. So kunnu vit taka málið upp-

aftur, tá ein niðurstøða fyrliggur, sigur Frithleif Olsen.

Hann er tó visur í síni søk, og avvisir blankt, at han stúrir fyri einari kanning.

Nei, tað geri eg avgjørt ikki, sigur Frithleif Olsen, sum var nevndarformaður, bæði í Eik Grunninum og í Eik Banka síðani stovnanina í 2002.

Eik Grun

BANKI Skrásaeting Føroyar hevur gjørt av at seta í verk eina gransking av Eik Grunninum

Eiríkur Lindenskov

Skráseting Føroya sigur í tíðindaskrivi, at Skrásetigin hevur avgjørt at seta í verk eina gransking av Eik Grunninum.

– Granskingin er sett í verk til tess at fáa kannað nærri tey viðurskifti, sum førdu við sær, at Eik Grunnurin kom í fíggjarligar trupulleikar og gjørdist insolventur. Undir hesum verður kannað, um brot eru framd á lóg um vinnurekandi grunnar.

– Granskingin fevnir eitt nú um, hvørt grunnurin er fyrisitin á nøktandi hátt, og um ein møgulig samanblanding av fíggjarviðurskiftum hjá grunni og banka er farin fram, sigur Skráseting Føroya.

Viðari verður sagt, at granskingin skal serliga snúgv seg um viðurskiftini seinastu fimm roknskaparárin, t.e. roknskaparárin 2006-2010.

Skráseting Føroya hevur tilnevnt advokat Eyðfinn Jacobsen, Faroe Law sum granskingarfólk sambært § 59 í lóg um vinnurekandi grunnar.

Tá ið Skráseting Føroya hevur fingið granskingarfrágreiðing frá granskingarfólkinum, fer Skrásetingin at taka støðu til, hvussu farið verður víðari fram í málinum.

Niðanfyri prenta vit frágreiðingina um bakstøðið hjá Skráseting Føroyar í sambandi við granskingina av Eik Grunninum:

»Skráseting Føroya hevur, sum grunnamyndugleiki fyri Eik Grunnin, skr.nr. 3350, kannað viðurskifti viðvíkjandi fíggjarligu støðuni hjá grunninum.

Eik Grunnurin er stovnaður í 2002, í sambandi við at Føroya Sparikassi, skr.nr. 3293, gjørdi av at leggja sparikassan um til partafelag eftir grunnaleistinum í bank- og sparekasseloven, sum var galdandi tá. Líknandi reglur eru í dag at finna í »anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om finansiel virksomhed.«

Lóggávan ásetur at meirilutin av nevndini í grunninum skal tilnevast av nevnd bankans.

Nevndin í Eik Grunninum

hevur frá byrjan av verið tann sama sum í Eik Banka P/F, tó við einstøkum undantaki eitt stutt tíðarskeið.

Endamálið hjá Eik Grunninum er sambært § 4 í viðtøkunum:

”Endamál grunsins er: a) At reka virksemini í sjálvsognarstovninum Føroya Sparikassa víðari P/F, soleiðis at hetta altíð verður ein kappingarførur og tryggur peningastovnur og b) At reka annað fíggjarligt virksemini gjøgnum íløgur í partabrøv, aðrar kapitalpartar og mumbýtilig virðisbrøv í vinnurekandi virkjum av øllum slagum.

Inntøkur, ið nevndin í einum roknskaparári ikki nýtir til tess at røkka endamálsásetingunum omanfyri, kunnu flytast til seinni roknskaparár. Nevndin kann tó taka avgerð um at leggja eina upphædd í grunn at nýta til vælgerandi ella almanna-gagnligt endamál.”

Kanningin av Eik Grunninum varð sett í verk í sambandi við at Eik Banki P/F í september 2010 ikki megnaði at lúka solvenskrøvini, sum vóru áløgd teimum av Finanstilsynet. Avtala varð tískil gjørd 30. september 2010 um at avhenda øll aktiv og passiv hjá bankanum (undantikið partapening og eftirsettan kapital) til dótturfelag hjá Finansiell Stabilitet, Eik Banki Føroya P/F, skr.nr 5534. Skráseting Føroya hevur í frágreiðing 7. desember 2010 frá nevndini í Eik Grunninum fingið upplýsingar um ávis viðurskifti í grunninum. Upplýst verður í frágreiðingini, at grunnurin er insolventur, og ikki longur førur fyri at útinna sítt endamál sambært viðtøkunum.

Í sambandi við at tað ikki eydnaðist grunninum at fremja eina likvidatión sambært grunnalóggávuni, varð grunnurin tann 1. mars 2011 tikin undir trotabúsviðgerð av Føroya Skiftirætti eftir kravi frá Eik Banki Føroya P/F.

Grunnurin hevur í høvuðsheitum havt stórt tap av sínum ognarparti av partapeninginum í fyrrverandi Eik Banka P/F, sum seinni broytti navn til EB frá 30. september 2010 og nú er avtíkin. Harumframt hevur